

Sairaanhoitajaliiton hallitus kommentoi hallitusohjelmaa 2019

Sairaanhoitajaliiton hallitus on tänään koolla ja on käsitellyt kokouksessaan Suomen uutta hallitusohjelmaa. Osa Sairaanhoitajaliiton listaamista hallitusohjelmataavoitteista näkyy kiitettävästi valtion hallitusohjelmassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon vakavien ongelmien purkamiseksi tarvitaan aktiivisia ja juurisyihin kohdistuvia toimenpiteitä palvelujen parantamiseksi sekä perustason palveluiden saatavuuden ja palvelujärjestelmän kehittämiseksi. Perusterveydenhuollon vahvistaminen ja sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan painopisteen siirtäminen perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan on todella tarpeen.

Mitoituksessa huomioitava hoitoisuus

On hienoa, että hallitusohjelmassa luvataan toimenpiteitä erityisesti ikäihmisten, lasten ja päihde- ja mielenterveysasiakkaiden sekä vähemmistöryhmien hoidon ja kohtaamisen kehittämiseen sekä ympärivuorokautisen hoivan ja kotihoidon resurssien ja laadun vahvistamiseen. Hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7) ympärivuorokautisen hoivan yksiköihin ei ratkaise ongelmia, ellei mitoituksessa todellakin huomioida asiakkaiden/potilaiden hoitoisuutta ja hoitoa/hoivaa antavan henkilöstön osaamista. Kotihoidossa ja kotisairaanhoidossa tarvitaan lisää erityisesti sairaanhoitajia, terveydenhoitajia ja muita asiantuntijoita lähihoitajien rinnalle, jotta hoito voidaan toteuttaa kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti. Hallitusohjelmassa mainittu hoitoisuus on hoitotyön tärkein resurssien arviointimittari, jolla arvioidaan asiakkaan/potilaan hoidon tarvetta ja hoitoon tarvittavia henkilöstöresursseja. Hoitoisuus kuvaa potilaan avun tarpeen muutoksia toisin kuin esimerkiksi hoitaja/potilas -mitoitusluku.

Ammattihenkilöiden työnjaon ja toimintatapojen uudistamista ja kehittämistä tarvitaan

Erityisen kiitettävää on, että hallitusohjelmassa luvataan turvata lainsäädännöllä ihmisarvoa kunnioittava saattohoito, palliatiivinen hoito ja kivun hoito. Myös tämän takia sairaanhoitajien määrää tulee lisätä erityisesti perusterveydenhuollossa. Paljon palveluja käyttävien ja ikäihmisten, lasten ja päihde- ja mielenterveystyön asiakkaat sekä saattohoitopotilaat erityisesti hyötyisivät nimetystä, helposti tavoitettavissa olevasta vastuuhenkilöstä hoidossaan. Sairaanhoitajien lisääntyvä itsenäinen vastaanottotoiminta ja moniammatilliset hoitotiimit ovat hyviä esimerkkejä uudistuvista toimintatavoista ja työnjaosta. Hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnjaon ja toimintatapojen uudistamista ja kehittämistä tulee jatkaa, koska näin voidaan edistää hoidon jatkuvuutta ja vaikuttavuutta sekä palvelujen sujuvuutta ja kustannusten hallintaa.

Samalla kun työnjakoja kehitetään, on tärkeää hallitusohjelman mukaisesti selkiyttää sitä, että kukin tekee sitä työtä, mihin hänet on koulutettu. Jos sairaanhoitajien aika kuluu kodinhoitotehtäviin, ei aikaa jää enää asiakkaan/potilaan hoitamiseen. Omaa koulutustaan ja osaamistaan vastaavan työn tekeminen on myös motivoivaa työntekijälle. Samoin työntekijöitä motivoi työnjaon ja toimintatapojen järkevä uudistaminen, jossa työntekijät ovat itse vaikuttamassa ja heidän asiantuntijuutensa tulee paremmin käyttöön. Työn vaativuuden ja vastuun kasvu pitää näkyä myös palkassa.

Erikoistumiskoulutusten vastattava työelämän tarpeita

Henkilöstölle on turvattava mahdollisuus lakisääteiseen täydennyskoulutukseen ja sairaanhoitajille tulee luoda mahdollisuus erikoistumiseen, sillä sairaanhoitajat vastaavat entistä useammin itsenäisestä vastaanottotoiminnasta ja vastuu potilaiden hoidosta siirtyy entistä enemmän sairaanhoitajille. Erikoistumiskoulutusten tulee vastata työelämän tarpeita. Palvelujen digitalisoituminen edellyttää

sairaanhoitajilta mahdollisuutta kouluttautua ja päivittää osaamistaan. Hallitusohjelmassa puututaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen ongelmiin, mutta myös korkeakoulutasolla tulee turvata kansallisesti yhtenäinen ja tasalaatuinen sairaanhoitajakoulutus. Lähiopetuksen määrää tulee lisätä vähentämisen sijaan ja siksi ammattikorkeakoulujen rahoitusrakenteen tulee mahdollistaa perustehtävään eli opetukseen keskittyminen.

Kustannustehokas toiminta edellyttää hoitotyön johtamista läpi sote-palveluketjujen

Työn mielekkyys lisää myös sote-keskusten houkuttelevuutta työpaikkoina. Asiakaskeskeisyys palvelujen suunnittelun ohjenuorana lisää paitsi palvelujen laatua, mutta tekee myös työn mielekkääksi.

Hallitusohjelmassa luvataan, että hyvää johtamista sekä henkilökunnan ammattitaidon kehittymistä ja työhyvinvointia tuetaan ja vanhuspalveluiden hyvä johtaminen varmistetaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja johtamisen kehittäminen edellyttää tutkittua tietoa ja tiedolla johtamista, mutta johtajilta ja esimiehiltä on vaadittava johtamiskoulutusta ja luovuttava perinteisestä tavasta, että asiantuntija siirretään esimieheksi tai johtajaksi ilman hallinnollista johtamiskoulutusta. Merkityksellistä hallitusohjelmassa on myös, että terveydenhuollon ja myös hoitotyön tutkimuksen ja kehittämisen rahoituksen turvaaminen pitkäjänteisesti. Näin saadaan myös tutkittua tietoa palvelujen kehittämisestä, laadusta ja vaikuttavuudesta.

Sairaanhoitajaliiton hallitus toteaa, että valtion hallitusohjelma pitää sisällään monia hyviä tavoitteita, mutta huolena on niiden rahoitus, sillä nyt esitetyt laskelmat poikkeavat Kuntaliiton laskelmista.

Helsingissä 17.6.2019

Lisätietoja:

Nina Hahtela, puheenjohtaja, Sairaanhoitajaliitto, nina.hahtela@sairaanhoitajat.fi tai puh. 010 321 3331